

1982/83:30

Fredagen den 19 november

Kl. 09.00

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 11 innevarande månad.

2 § Anmäldes och bordlades

Förslag

1982/83:8 Riksdagens revisorers förslag angående besparingsåtgärder i statsförvaltningen

Redogörelse

1982/83:9 Riksdagens förvaltningsstyrelsens redogörelse för perioden den 1 januari 1982–den 30 juni 1982

3 § Anmäldes och bordlades

Motion

1982/83:58 av *Maja Bäckström*

Vissa närradiofrågor (prop. 1982/83:52)

4 § Anmäldes och bordlades

Justitieutskottets betänkanden

1982/83:1 Avräkning av häktningstid m. m.

1982/83:2 Medverkan av lekmän inom åklagarväsendet

Lagutskottets betänkanden

1982/83:1 Räntesatserna i växel- och checklagarna

1982/83:2 Lagreglering av ideella föreningar

1982/83:3 Lagstiftningen rörande onykterhet i trafik till sjöss

1982/83:5 Efterlevandeskydd för vissa invandrare

1982/83:7 Registrering av varumärken på livsmedel

1982/83:8 Vissa bostadsfrågor

1982/83:9 Blodundersökning i faderskapsmål (prop. 1982/83:8)

Utrikesutskottets betänkanden
1982/83:1 Främjande av mänskliga rättigheter
1982/83:2 Situationen i Centralamerika, Uruguay och Chile
1982/83:3 Åtgärder mot militärregimen i Turkiet
1982/83:4 Kurderns situation

Socialförsäkringsutskottets betänkanden
1982/83:3 Socialförsäkringsförmåner till missbrukare
1982/83:4 Hjälpmedel till handikappade
1982/83:6 Ersättning för sjukresor

Kulturutskottets betänkanden
1982/83:1 Statens stöd till idrotten (förs. 1981/82:16)
1982/83:2 En prästtjänst i Bai Bang
1982/83:3 Statens heraldiska verksamhet
1982/83:4 Viss avgiftsfrihet för amatörforskare
1982/83:6 Arbetsgivarorganisationen på kulturområdet

Jordbruksutskottets betänkanden
1982/83:1 Bokskogsodling
1982/83:2 Strukturförändringen inom jordbruket
1982/83:3 Statligt stöd åt koloniträdgårdsverksamheten

Näringsutskottets betänkanden
1982/83:3 Överlåtelse av statens aktier i AB Asea-Atom till ASEA (prop.
1982/83:17)
1982/83:5 Internationellt samarbete på råvaruområdet
1982/83:6 Export av farliga produkter

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden
1982/83:2 De offentligrättsliga villkoren för svenska medborgare anställda
utomlands
1982/83:4 Arbetsförmedling
1982/83:5 Gemensam nordisk arbetsmarknad

Civilutskottets betänkanden
1982/83:3 Huvudmannaskapet för räddningstjänsten, m. m. (skr. 1982/
83:22)
1982/83:4 Personalresurserna för kontrollen av arbetsgivaravgifter och
källskatt (förs. 1981/82:20)

5 § Meddelande om interpellationer

Nr 30

Fredagen den
19 november 1982

den 18 november

Meddelande om
interpellationer

1982/83:36 av Jörn Svensson (vpk) till försvarsministern om säkerheten inom den militära luftfarten:

Ett samhälle med en statsförfattning uppbyggd efter den klassiska parlamentariska demokratins principer förutsätter en avsevärd grad av offentlig insyn och kontroll. Till dess förutsättningar, hör också en rimlig nivå av likformighet i rättsliga förhållanden mellan skilda delar av statslivet och den offentliga verksamheten. Hederlighet, korrekthet i procedurer samt graden av säkerhet för människors liv och hälsa måste vara någorlunda densamma.

Utifrån samma grundvärderingar måste man också kunna garantera mekanismer vilka är i stånd att korrigera missgrepp och missförhållanden. Till sådana mekanismer måste då även räknas garantier mot att personer som i ärligt syfte påtalar uppenbara tvivelaktigheter eller missförhållanden inte på grund härav utsätts för repressalier, på grund av att andra ansvariga i deras omgivning har intresse att dölja missförhållandena.

Den militära sektorn – i vidsträckt mening – har allmänt en lägre grad av offentlig insyn och kontroll än genomsnittet av offentlig verksamhet. Detta är i så måtto oundvikligt som det har att göra med säkerhetspolitiska aspekter. Men det kan givetvis aldrig utgöra grund för att acceptera sämre rättsliga, arbetsmässiga eller andra förhållanden i den militära verksamheten i stort och i fredstid.

Säkerheten i flygvapnets verksamhet synes emellertid i nämnda avseenden så oacceptabel att den måste bli föremål för uppmärksamhet och åtgärder. Här råder uppenbarligen ett tillstånd som, i jämförbar civil verksamhet, skulle betraktas som helt omöjligt att tolerera. Riskerna och förlusterna vid militära flygningar är helt orimliga. Säkerhetssituationen skiljer sig i en närmast grotesk utsträckning från vad som råder i all annan trafikverksamhet och inom den civila luftfarten.

Sedan 1970 har inte mindre än 138 militära luftfarkoster totalhavererat – tillbud och olyckor av annat slag är alltså inte inräknade i denna siffra. Åren 1977–1981 utgör antalet totalhaverier 49. Trots ett minskat antal flygtimmar och temporära flygförbud för Viggen-planet är frekvensen lika hög på senare år som under det tidiga 1970-talet. Av de sentida svenska flygplanstyperna har var tredje J 29 Tunnan, var fjärde J 32 Lansen och var femte J 35 Draken havererat. Sedan 1970 utgör antalet dödade i totalhaverier 61 personer.

En verksamhet med så pass begränsat omfång är dessa siffror att anse som helt abnorma. De speglar en likgiltighet inför människoliv och en tolerans gentemot materiella förluster som är häpnadsväckande.

Det är väl känt, att missförhållandena påtalats av enskilda befattningsha-

vare inom flygvapnet. Klagomålen har skjutits åt sidan, och de klagande har utsatts för repressalier eller hot därom.

De politiskt ansvariga myndigheterna måste nu med nödvändighet få till stånd en verksam ändring av alla dessa missförhållanden.

Mot denna bakgrund får jag ställa följande frågor till försvarsministern:

1. Vad är orsaken till att missförhållanden av denna grova natur inom flygvapnet så länge ansetts "normala"?
2. Vad avser statsrådet göra för att i grund förändra förhållandena?

1982/83:37 av *Paul Lestander* (vpk) till industriministern om sysselsättningen i järnmalmsorterna:

Gruvorna i Norrbotten har haft en avgörande betydelse för utvecklandet av länet samt för den svenska ekonomin i stort. LKAB har fram till 1977 levererat 16 000 milj. kr. till staten. Dess värre har företagsledningen inte följt en framsynt investeringslinje. Nu hotas hela orter i malmfälten av massavsked. Omfattande avskedanden har redan genomförts; f. n. diskuteras en nedläggning av gruvan i Svappavaara.

Denna utveckling måste stoppas. Problemen är nu av den omfattningen att LKAB inte kan lösa dem. Det krävs statliga ingripanden för att trygga framtiden för malmfältskommunerna. Det gäller marknadsinsatser, resursutnyttjande och vidareförädling. Bland de förslag till lösningar som finns kan nämnas ett statligt handels- och bytesbolag för järnmalm, anläggningar för stål- och verkstadsindustri, avfosforisering av malm, tillvaratagande av sällsynta jordartsmetaller samt järnsvampstillverkning. En kraftig politisk och facklig opinion stödjer dessutom kravet om startande av handelsgödsel-fabrik i Norrbotten.

Jag vill mot denna bakgrund ställa följande frågor till industriministern:

1. Avser regeringen att vidta sådana åtgärder att sysselsättningen i järnmalmsorterna kan tryggas i minst samma omfattning som f. n.
2. Vilka initiativ kan väntas från regeringen för att skyndsamt få i gång förädlingsindustrier i Norrbotten?

6 § Kammaren åtskildes kl. 09.01.

In fidem

BENGT TÖRNELL